

Råderetskatalog

Bolig Syd Vest - Ølgod

Afdeling 77-30

Rækkehus:

Kirkevænget, Rosenvænget, Vangsgade

Etagebyggeri:

Storegade, Nørregade, Gartnerpassagen, Enghavevej,
Mejerivej, Storegade Tistrup

Om dine muligheder for at forandre
og forbedre din bolig

Indhold

1.	Introduktion	3
	Lejet men helt dit eget!	3
	Forbedringer og forandringer	3
	Udenfor eller indenfor boligen	3
	Hvidevarer er ikke omfattet af råderetten.....	3
	Om installationsretten.....	3
	Hvad du skal gøre?.....	4
2.	Forbedringer	5
	Forbedringer indenfor boligen	5
	Forbedringer udenfor boligen	7
3.	Forandringer	8
	Forandringer indenfor boligen	8
	Forandringer udenfor boligen	10
4.	Økonomisk godtgørelse ved fraflytning	12
	Betingelser:.....	12
	Beregning af godtgørelsen.....	12
	Udbetaling af godtgørelse.....	12
5.	Installationsretten	13
	Hvidevarer er ikke omfattet af råderetten.....	13
	Om installationsretten.....	13
6.	Lovgrundlaget	15
7.	Reglernes godkendelse	15

1. Introduktion

Lejet men helt dit eget!

Du har gode muligheder for at ændre din lejebolig, så den passer til netop dine ønsker og behov. Reglerne for at ændre din bolig er fastsat af afdelingsmødet i din afdeling og af dit boligselskab. Hvis du mener, at der skal laves om på reglerne, skal du stille forslag til afdelingsmødet om ændring af råderetsreglerne.

Forbedringer og forandringer

I reglerne om råderet skelnes der mellem forbedringer og forandringer.

Hvis du laver en forbedring af boligen, så betyder det:

At du ikke skal føre forholdene tilbage til det oprindelige, når du flytter.

At du vil være berettiget til en økonomisk godtgørelse, hvis du flytter inden for en nærmere bestemt periode.

Hvis du laver en forandring af din bolig, så betyder det:

At der kan blive stillet krav om, at du fører forholdene tilbage til det oprindelige, når du flytter (retableringspligt).

At du ikke vil være berettiget til økonomisk godtgørelse, når du flytter.

Udenfor eller indenfor boligen

I reglerne om råderet skelner man også mellem arbejder, der udføres udenfor og indenfor boligen.

Reglerne for at forandre eller forbedre udenfor boligen (fx i haven) fastsættes af afdelingsmødet. Hvis afdelingsmødet ikke har godkendt, at man fx må opsætte udestuer eller overdække sin hoveddør, så er det ganske enkelt ikke tilladt.

Hvis du derimod ønsker at lave om indenfor boligen, så er det dit boligselskab, der skal tage stilling til ansøgningen. Afdelingsmødet i din afdeling kan godt fastsætte nogle retningslinjer, men hvis afdelingsmødet ikke har taget stilling til, om man fx må lave en hems i boligen, så er det op til boligselskabet at tage stilling til forholdet.

Hvidevarer er ikke omfattet af råderetten

Hvis du ønsker at installere fx en vaskemaskine i din bolig, kan du ikke bruge råderettens regler. Du skal i stedet bruge den såkaldte "installationsret". Bruger du installationsretten betyder det, at du selv ejer hvidevarerne og selv skal vedligeholde dem. Når du flytter, skal hvidevarerne fjernes, og der kan blive stillet krav om retablering, hvis du fx har fjernet et køkkenskab for at få plads til en vaskemaskine.

Om installationsretten

Installationsretten giver dig ret til at installere fx vaske- eller opvaskemaskine i din bolig. Boligselskabet kan kun modsætte sig installationen, hvis fx el- eller afløbskapaciteten er for ringe.

Du ejer selv de installationer, som udføres efter disse regler. Du står selv for al vedligeholdelse og du er erstatningsansvarlig for eventuelle skader på ejendommen som følge af installationerne. Der kan derfor blive stillet krav om, at du tegner de nødvendige forsikringer.

Hvad du skal gøre?

Uanset, om du vil forandre eller forbedre din bolig og uanset, om du bruger råderetten eller installationsretten, så skal du anvende følgende fremgangsmåde:

- Du skal skriftlig meddele servicecenteret, hvilke arbejder, du kunne tænke dig at udføre.
- Hvis du ønsker at forandre din bolig eller gøre brug af installationsretten, vil Bolig Syd Vest ofte kunne behandle sagen ganske hurtigt og give dig en tilladelse eller et afslag.
- Bolig Syd Vest opkræver et honorar for behandling af råderetssager. Oplysning om honorarets størrelse kan fås ved henvendelse til Bolig Syd Vest
- Du modtager herefter tilladelse eller afslag fra Bolig Syd Vest. En tilladelse vil normalt også indeholde en nærmere beskrivelse, af de krav og betingelser, som boligselskabet stiller.
- Arbejderne må ikke sættes i gang, før du har modtaget en tilladelse.
- Alt arbejde skal udføres håndværksmæssigt korrekt.

Hvis du ikke har modtaget svar fra Bolig Syd Vest indenfor 8 uger (juli måned undtaget), kan du betragte det som en tilladelse til at gennemføre arbejderne.

Dette gælder dog ikke for arbejder efter "installationsretten", hvor du **skal** have en skriftlig godkendelse.

Uanset, om du ønsker at bruge råderetten eller installationsretten, så skal du **altid** anmelde arbejdet, inden du går i gang. Ellers risikerer du, at du kommer til at betale for retablering ved fraflytning.

Bygninger udenfor boligen

Bygninger udenfor boligen må i alt have en størrelse på 10m² samlet ellers skal der hentes tilladelse hos kommunen.

2. Forbedringer

I skemaerne nedenfor er der nogle krydser, som beskriver de betingelser, der gælder, hvis du vil forbedre din bolig.

- A. Kommunen skal godkende denne forbedring. Det er normalt boligselskabet, der sørger for at få de nødvendige godkendelser, men du skal betale eventuelle omkostninger til fx byggetilladelse.
- B. Den nuværende installation og/eller bygningsdel kan have en værdi, som vil blive modregnet i dine udgifter til forbedringen.
- C. Forbedringen giver afdelingen øgede udgifter til vedligeholdelse og/eller forsikring. Du skal dække disse udgifter gennem et månedligt tillæg til huslejen eller en forhøjelse af din månedlige husleje.
- D. Alle forbedringsarbejder giver dig ret til økonomisk godtgørelse når du flytter, men din godtgørelse reduceres år for år. Nogle arbejder afskrives over 10 år, mens andre giver ret til godtgørelse i op til 20 år. I kolonne "D" er afskrivningsperioden angivet.

Forbedringer indenfor boligen

	A	B	C	D
Køkken				
<u>Forbedring af køkken</u> Der må opsættes køkken fra HTH af modellen Focus Hvid Eg Laminat eller noget tilsvarende. Der kan vælges følgende låger: <ul style="list-style-type: none"> - Hvid NCS S0502-Y - Støv grå NCS S2500-N - Koksgrå NCS S7502-B Der kan vælges følgende bordplader: <ul style="list-style-type: none"> - Lava 249 Stenlook - Granit Nero 617 Stenlook - Mørk Grå Kvarts 551 Stenlook Der kan vælges følgende greb: <ul style="list-style-type: none"> - Shape 128 mm - Curve 128 mm Størrelser og mål vil være individuelle fra lejemål til lejemål.		X		15 år
<u>Forbedring af gulve i køkken</u> Der må lægges linoleumsgulv i køkken. Det skal være Forbo Marmoleum Real 2,5mm eller noget i tilsvarende kvalitet. Der kan vælges følgende farver: <ul style="list-style-type: none"> - Mist grey - 3032 - Eiger - 2629 - Rosato - 3120 		X		15 år
Badeværelse				
<u>Badeværelseskab</u> Der må opsættes badeværelsesskab fra HTH af modellen Fokus Hvid Eg Laminat med helstøbt badvask i Silk Grey Lava 52/30 eller noget tilsvarende.		X		15 år

<p>Låger kan vælges ud fra nedenstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvid NCS S0502-Y - Støv grå NCS S2500-N - Koksgrå NCS S7502-B <p>Der kan vælges følgende greb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shape 128 mm - Curve 128 mm 		X		15 år
Øvrigt				
<p><u>Forbedring af gulve i stue og værelser</u></p> <p>Der må lægges RAW 2-stavs 22mm massivt parketgulve med mat lak i enten lyst eg, lyst bøg eller lyst ask i stue og værelser eller noget tilsvarende.</p>		X		15 år
<p><u>Udskiftning af garderober/fasteskabe</u></p> <p>Der må opsættes garderober/fasteskabe fra HTH af modellen Fokus Hvid Eg Laminat.</p> <p>Der kan vælges følgende låger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvid NCS S0502-Y - Støv grå NCS S2500-N - Koksgrå NCS S7502-B <p>Der kan vælges følgende greb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shape 128 mm - Curve 128 mm 		X		15 år

Hvis du ønsker at foretage forbedringer indenfor boligen, som ikke er beskrevet ovenfor, så ret skriftlig henvendelse til Bolig Syd Vest.

Forbedringer udenfor boligen

	A	B	C	D
Terrasse og haveindretning				
<u>Udestue</u> Der må etableres en udestue på Kirkevænget på max. 10m ² . Lejer skal selv sørge for vedligeholdelse. Materialet skal være af træ og må males i grå, hvide nuancer eller transparent træfarve.				5 ÅR
<u>Overdækning af terrasse</u> Det er tilladt at lave en overdækket terrasse på Kirkevænget under forudsætning af at den er max. 10m ² og af træ materiale, som grundes og efterfølgende males i en transparent maling i træfarve.				5 ÅR

Hvis du ønsker at foretage forbedringer udenfor boligen, som ikke er beskrevet ovenfor, så stil forslag til afdelingsmødet om ændring af reglerne.

3. Forandringer

I skemaerne nedenfor er der nogle krydser, som beskriver de nærmere betingelser, der gælder, hvis du ønsker at forandre noget i eller ved din bolig.

- A. Hvis du udfører denne forandring, så skal du ikke retablere ved fraflytning.
- B. Hvis du udfører denne forandring, så skal du retablere ved fraflytning, så lejemålet fremstår i oprindelig stand.
- C. Der kan stilles krav om indbetaling af et depositum til sikkerhed for betaling af retableringsudgifterne ved fraflytning.
- D. Kommunen skal godkende denne forandring. Det er boligselskabet, der sørger for at få de nødvendige godkendelser, men du skal betale eventuelle omkostninger til fx byggetilladelse.

<u>Forandringer indenfor boligen</u>	A	B	C	D
Gulvbelægning				
<u>Stue og værelser</u> Se yderligere oplysninger om gulvbelægningen i stue og værelser under punktet i forbedringer.				
<u>Køkken</u> Se yderligere oplysninger om gulvbelægningen i stue og værelser under punktet i forbedringer.				
<u>Badeværelse</u> Der må lægges skridsikre kvadratiske fliser på gulvet af mærket Villeroy eller tilsvarende kvalitet i farverne hvid eller grå.	X			
<u>Entre (Rækkehusene)</u> Der må lægges kvadratiske fliser som gulvbelægning i entre ved rækkehusene af mærket Villeroy eller tilsvarende kvalitet i farverne hvid eller grå.	X			
Vægge				
<u>Vægbehandling udenfor køkken og bad</u> Der må behandles med rutex ekstra af Dyrup eller noget i tilsvarende kvalitet, filt i 135g eller glasvæv i 150g, som efterfølgende males iht. anvisninger under maling.	X			
<u>Vægbehandling i køkken</u> Der må opsættes kvadratiske og aflange fliser mellem køkkenbord og overskabe af mærket Villeroy eller tilsvarende kvalitet i farverne hvid eller grå. Der må ellers opsættes rutex ekstra tapet fra Dyrup eller noget tilsvarende mellem køkkenbord og overskabe, som efterfølgende skal males iht. anvisninger under punktet maling.	X			

<u>Vægbehandling i badeværelse</u> Væggene i badeværelse skal beklædes med fliser i bruseni- chen/vådzonen. Fliser skal være kvadratiske eller aflange fliser af mærket Villeroy eller tilsvarende kvalitet i farverne hvid eller grå. og yderligere filtsning/vandskuering af vægge udenfor bru- seniche/vådzonen skal efterfølgende males som beskrevet un- der punktet maling.	X			
Døre og låger				
<u>Udskiftning af døre</u> Der skal være ens døre i lejligheden. Der må udskiftes til hvide glatte døre eller fyldningsdøre fra mærket Sweedor eller noget tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Udskiftning af dørhåndtag</u> Dørhåndtag skal være ens i lejligheden og der må skiftes til JASA L-Form Dørgreb med Clickroset og Nøgleskilt.	X			
<u>Udskiftning af greb på låger i køkkenet</u> Se yderligere oplysninger under punktet i forbedringer.				
<u>Udskiftning af låger i køkkenet</u> Se yderligere oplysninger under punktet i forbedringer.				
Maling				
<u>Maling af køkkenlåger</u> Køkkenlåger må males i farverne hvid eller grå med Interior Easy Finish 40 fra Flügger eller noget tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Maling af vægge udenfor bad og køkken</u> Malingen skal være af en glans 10 råhvid af Dyrup eller Flügger eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Maling af loft</u> Malingen skal være af glans 5 råhvid af Dyrup eller Flügger eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Maling af vægge i bad og køkken</u> Malingen skal være af glans 25 råhvid af Dyrup eller Flügger eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Maling af dørkarme, qeriqter og fodlister</u> Malingen skal være S1000 i enten farverne hvid eller grå af mærket Dyrup eller Flügger eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Maling af døre</u> Det er tilladt at male dørene i lejligheden i farverne hvid eller grå med Interior Easy Finish 40 fra Flügger eller noget tilsva- rende kvalitet.	X			
Øvrigt				
<u>Udskiftning af bordplade i køkkenet</u> Se yderligere specifikationer under punktet "køkken" i forbed- ringer.				

<u>Udskiftning af garderober/kabe/fasteskabe</u> Se yderligere specifikationer under punktet i forbedringer.				
---	--	--	--	--

Hvis du ønsker at foretage forandringer indenfor boligen, som ikke er beskrevet ovenfor, så ret skriftlig henvendelse til servicecenteret.

<u>Forandringer udenfor boligen</u>	A	B	C	D
Plankeværk og havelåger				
<u>Opsætning af plankeværk imellem lejlighederne i rækkehuse eller lejligheder med adgang til terrasse.</u> Kirkevænget, Rosenvænget, Gartnerpassagen 3 lejl. 7 + 9 + 11, Vangsgade samt lejligheder med adgang til terrasse Nørregade 2 lejl. 7 + 8 + 9, Enghavevej 20 A til H. Der må opsættes plankeværk med vandret beklædning af brædder i materialet trykimprægneret 19 x 100 mm brædder af modellen en på en eller vedligeholdelsesfrit træ. Plankeværket må have en max. højde på 1,80m De tilhørende stolper skal ved opsætning graves 90cm ned i jorden og bære stolpehatte i galvaniseret stål. Plankeværket skal afsluttes med en skrå top profil i trykimprægneret træ. Lejer sørger selv for vedligeholdelsen.	X			
<u>Opsætning af plankeværk rundt om terrassen</u> Plankeværk må opsættes med vandret beklædning af brædder i materialet trykimprægneret 19 x 100 mm brædder af modellen en på en eller vedligeholdelsesfrit træ. Plankeværket rundt om terrassen må have en max. højde på 1,20 m Det er tilladt at isætte en havelåge ved denne løsning.		X		
Terrasse og haveindretning				
<u>Opsætning af læskærm</u> Der må en opsættes flytbar læskærm.		X		
<u>Opsætning af markise</u> Der må opsættes markiser i en ensfarvet sort eller mørkegrå farve op til 3 meter i udhæng. Skal være håndværksmæssigt korrekt opsat uden at skade bygningen.		X		

Beplantning og terrænregulering				
<i>Plantning af træer i have</i> <i>Kirkevænget må der plantes træer i bunden af haven på max højde 4 m.</i> <i>Det er ikke tilladt at plante noget som vokser op ad husmuren.</i>	X			

Hvis du ønsker at foretage forandringer udenfor boligen, som ikke er beskrevet ovenfor, så stil forslag til afdelingsmødet om ændring af reglerne.

Al vedligeholdelse af forandringer udenfor boligen påhviler den enkelte lejer. Boligselskabet kan kræve forandringerne fjernet/reableret med henvisning til mangelfuld vedligeholdelse.

4. **Økonomisk godtgørelse ved fraflytning**

Betingelser:

Hvis du har udført forbedringer af din bolig, har du mulighed for at få økonomisk godtgørelse, når du flytter indenfor afskrivningsperioden. For at få godtgørelse, skal du overholde følgende regler:

- Forbedringsarbejdet skal anmeldes til Bolig Syd Vest og godkendes, inden du går i gang.
- Arbejderne skal være rimelige og hensigtsmæssige og må ikke fratage boligen dens karakter af almen bolig (spabade og massive granitbordplader kan fx ikke forventes godkendt).
- Der kan ikke ydes godtgørelse for særligt energiforbrugende installationer.
- Godtgørelse kan kun beregnes på baggrund af dokumenterede udgifter til momsregistrerede virksomheder. Du kan ikke få godtgørelse for "værdien af eget arbejde".
- Når arbejderne er udført, skal du udarbejde et foreløbigt byggeregnskab, som skal godkendes af Bolig Syd Vest. Du kan få en regnskabsblanket hos Bolig Syd Vest.
- Når Bolig Syd Vest har godkendt regnskabet vil der blive udarbejdet et tillæg til din lejekontrakt. Først når du har underskrevet og returneret tillægget, vil du være berettiget til godtgørelse ved fraflytning.

Beregning af godtgørelsen

Godtgørelsen beregnes på baggrund af dine dokumenterede udgifter til forbedringen (byggeregnskabet).

Du kan maksimalt få godkendt et godtgørelsesbeløb på kr. 121.373 for dine forbedringer. Dette gælder uanset, om du udfører én eller flere forbedringer. Du kan få godtgørelse for flere forbedringer i samme bolig, selvom arbejderne ikke er udført samtidig, men den samlede godtgørelse kan aldrig overstige maksimumbeløbet. Det nævnte beløb er opgjort i 2015-niveau og reguleres én gang årligt med udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks.

Udbetaling af godtgørelse

Godtgørelsen falder bort efter udløbet af den aftalte afskrivningsperiode. Godtgørelsen falder med lige store månedlige dele i afskrivningsperioden. Hvis afskrivningsperioden fx er 10 år, så falder godtgørelsen med 1/120 pr. måned.

5. Installationsretten

Hvidevarer er ikke omfattet af råderetten

Hvis du ønsker at installere fx en vaskemaskine i din bolig, kan du ikke bruge råderettens regler. Du skal i stedet bruge den såkaldte "installationsret". Bruger du installationsretten betyder det, at du selv ejer hvidevarerne og selv skal vedligeholde dem. Når du flytter, skal hvidevarerne fjernes, og der kan blive stillet krav om retablering, hvis du fx har fjernet et køkkenskab for at få plads til en vaskemaskine.

Om installationsretten

Installationsretten giver dig ret til at installere fx vaske- eller opvaskemaskine i din bolig. Boligselskabet kan kun modsætte sig installationen, hvis fx el- eller afløbskapaciteten er for ringe.

Du ejer selv de installationer, som udføres efter disse regler. Du står selv for al vedligeholdelse og du er erstatningsansvarlig for eventuelle skader på ejendommen som følge af installationerne. Der kan derfor blive stillet krav om, at du tegner de fornødne forsikringer, ligesom der kan blive stillet krav om sikkerhed i form af depositum for betaling af reetableringsomkostningerne ved fraflytning.

I skemaerne nedenfor er der nogle krydser, som beskriver de nærmere betingelser, der gælder, hvis du ønsker at gøre brug af installationsretten i din bolig – gør du brug af installationsretten giver det dig *ikke* ret til økonomisk godtgørelse.

- A. Hvis du udfører denne forandring, så skal du ikke retablere ved fraflytning.
- B. Hvis du udfører denne forandring, så skal du retablere ved fraflytning, så lejemålet fremstår i oprindelig stand.
- C. Der kan stilles krav om indbetaling af et depositum til sikkerhed for betaling af reetableringsudgifterne ved fraflytning.

	A	B	C	
Badeværelse				
<u>Udskiftning af toilet</u> Der må skiftes til et toilet af modellen IFO Sign gulvstående toilet i hvidt porcelæn, inkl. tilslutningsslange eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Udskiftning af toiletsæde</u> Der må skiftes til en af følgende toiletsæder eller noget i tilsvarende kvalitet: - IFO Sign almindeligt sæde i hvid eller grå - IFO Sign soft close sæde i hvid eller grå	X			
<u>Udskiftning af brusearmatur / blandingsbatteri</u> Der må skiftes til modellen Grohe 800 brusearmatur eller noget i tilsvarende kvalitet og skal justeres efter eksisterende huller.	X			

<u>Udskiftning af brusestang med bruse hoved og slange</u> Der må skiftes til Grohe brusesæt og Børma brusesæt eller noget i tilsvarende kvalitet og brusestanden skal justeres efter eksisterende huller.	X			
<u>Udskiftning af håndvask vandhane/armatur</u> Der må udskiftes til Grohe Eurosmart håndvask armatur eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Udskiftning af porcelæns håndvask</u> Der må udskiftes til hvid eller grå IFO sign porcelæns håndvask eller noget i tilsvarende kvalitet. inkl. bæringer og skal justeres efter eksisterende huller.	X			
Køkken				
<u>Udskiftning af køkkenarmatur</u> Der må udskiftes til Grohe Cosmopolitan køkkenarmatur eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
<u>Udskiftning af køkkenvask</u> Der må udskiftes til Juvel stål køkkenvask 55cm x 48cm eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			
Øvrige installationer				
<u>Udskiftning af stikkontakter</u> Der må udskiftes stikkontakter svarende til eksisterende i hvid og grå.	X			
<u>Opsætning af vandhane på terrasse</u> Der må opsættes en udendørshane på terrassen. Modellen skal være en frostsikker gårdposthane Frese eller noget i tilsvarende kvalitet.	X			

6. Lovgrundlaget

Reglerne om råderet og installationsret er beskrevet i:

- Lov om leje af almene boliger, kapitel 8
- Bekendtgørelse om drift af almene boliger, kapitel 18

7. Reglernes godkendelse

Råderetsreglerne for din afdeling skal godkendes på kommende afdelingsmøde d. 16. november 2021.
